

B o l i

p r i t o m . . .

Miestonáčeníci ZJS RČS pre Slovensko
Náčeníci ZJS RČS pre Slovensko
Starostovia ZJS RČS pre Slovensko
Starosta Slovenského Junáka
Náčeníci Slovenského Junáka
Náčeníci Slovenského skautingu

Vyšlo ako 13. zväzok v edícii STOPA skautského múzea
v Ružomberku v septembri 2012

Úvodom

Je skutočne pozoruhodné, že celých deväťdesiat rokov, v priebehu ktorých sa skautské ideály zakorenili i na pôde Slovenska, sa tak málo predovšetkým inštruktorov Lesných škôl podujalo podrobnejšie spracovať biografiu osobností slovenského skautingu, ktoré stáli na čele od vtedy ešte veľmi chudobného roku 1918. Veď predsa netreba zatajovať, že práve v počiatočných rokoch po prvej svetovej vojne to boli zväčša významní a osvedčení pedagógovia, predstavitelia verejného života či štátosprávy, ktorí sa zaslúžili o rozvoj skautskej výchovy na našom území. A to by nemalo upadnúť do zabudnutia. Na mnohé urgencyie zo zahraničia a z popudu sekretariátu Slovenského skautingu v Bratislave som sa podujal túto problematiku hlbšie rozpracovať.

Erudovaným lektorom predkladám na posúdenie a doplnenie nasledujúce neľahko získané dokumenty o pôsobení tých, ktorí sa často v ťažkých podmienkach usilovali o zachovanie skautingu ako v povojnových obdobiach, tak aj po násilných likvidáciách skautingu v totalitných etapách na konci 20. storočia.

Chcem však podotknúť, že biografie predstaviteľov „odnoží“ tak zv. „zväzového skautingu“ na území Slovenska (SKS, Židovských skautských organizácií, Evanjelického skautingu, Maďarských skautov na Slovensku, Nemeckých skautov, skautov RTJ, Spartakových skautov práce ai.) nezahŕňam do tohoto spracovania, lebo títo vyžadujú pre prehľadnosť samostatné miesto vždy pod hlavičkou svojej organizácie.

PodĎakovanie:

Vážim si a vďačím bratom Ing.arch. Štefanovi Androvičovi - Štúkovi, RNDr. Ivanovi Jančekovi, CSc. – Maršalovi (+), Petrovi Janotovi-Slížikovi a PhDr. Michalovi Millovi – Myšiakovi, ktorí zmapovali základné údaje o niektorých predstaviteľoch skautingu na Slovensku vo svojich prácach. Stali sa mi v mnohom aj vodidlom pre nasledujúce hlbšie rozpracovanie doterajších informácií.

V. Rubeš - Akela

Skauting začal vznikať na Slovensku ešte v dobe rakúsko-uhorskej monarchie, čiže aj jeho začiatky boli postavené vplyvom uhorského skautského zväzu, alebo prvých, nábožensky orientovaných organizácií, ako katolíckej Regnum Marianum alebo hebrejskej Hašomer Kadimah, ktoré vznikli v roku 1913.

Temer súbežne s vyhlásením vytvorenia Československej republiky v roku 1918 začínajú na Slovensku vznikať prvé skautské oddiely. Bolo to potešiteľné i potrebné, avšak v krátkom čase sa začali prejavovať nezdravé prvky živelnosti a vznikalo stále viac bezprizorných oddielov. Už v príprave ustanovujúceho snemu Zväzu junákov skautov republiky Československej, ktorý sa konal dňa 6. júna 1919 v Prahe, prišla otázka riadenia organizácie skautingu na Slovensku a vtedajšej Podkarpatskej Rusi prvýkrát na pretras. Už vtedy bolo rozhodnuté „hľadať vhodnú osobnosť pre styčnú funkciu spravodajcu“. Pre množstvo celorepublikových ťažkostí sa však táto úloha preniesla až do 2. Riadneho valného snemu, ktorý sa uskutočnil 25. januára 1920. Ústredná rada ZJS RČS vtedy rozhodla, že budú pre Slovensko a pre Podkarpatskú Rus vymenovaní miestonáčelníci, ktorí budú „predĺženou rukou“ Náčelníctva. Dlho však trvalo, kým sa vhodná osobnosť pre túto funkciu na Slovensku našla.

Prvá zmienka o ustanovení slovenského miestonáčelníka skautingu pre Slovensko sa nám zachováva z 12. 11. 1921, kedy bol žilinský okresný spravodajca, stredoškolský profesor František ŠMILAUER, vymenovaný za „splnomocníka“ Zväzu junákov skautov (ZJS RČS) v hodnosti miestonáčelníka pre Slovensko.

František ŠMILAUER

potom spolu s Žilínčanom Alojzom Janzom zorganizovali na 4. – 5. júna 1922 Slovenský zjazd členov ZJS RČS v Žiline, ktorý vzbudil nevšedný záujem verejnosti, úradov i armádných činiteľov. A práve táto dvojica predstaviteľov skautov na Slovensku začala vydávať dňom 15. 9. 1922 v Žiline prvé číslo časopisu slovenských skautov *Bud'* pripravený! Vychádzal mesačne, mal 20 strán a stál 2 Kč. Kúpovali ho i študenti – neskauti. Skauting sa na Slovensku zdanlivo rozvíjal. František Šmilauer bol na 5. Valnom sneme ZJS RČS v Prahe dňa 24. 2. 1924 oficiálne zvolený za miestonáčelníka ZJS RČS pre Slovensko. Stále búrlivejší rozvoj skautingu na Slovensku sa však stáva neudržateľným a dostáva sa do krízy, ktorá hrozí rozpadom slovenského skautského hnutia. Zapríčinilo to svojvoľné zakladanie samostatných oddielov maďarských, židovských, nemeckých a ruských, ale aj mohutný rozvoj oddielov ľavicového a katolíckeho skautingu. Najmä ľavicový začal prerastať počet skautov ZJS RČS.

Ešte na jar 1924 miestonáčelník František Šmilauer rezignoval. Nakoľko sa nenašla ďalšia vhodná osobnosť, Náčelníctvo ZJS RČS rozhodlo neobsadiť funkciu miestonáčelníka, ale vytvoriť Slovenský referát ZJS RČS v Dolnom Smokovci, kde mal pracovisko tamojší okresný spravodajca MUDr. Ján KUBÍK a ten bol vedením poverený. Tajomníkmi boli zvolení Alojz Janza a František Riedl. Tomuto vedeniu sa podarilo zvýšiť propagáciu zväzového skautingu, návštevami zborov zabezpečovali i registráciu živelných oddielov, skvalitňovali výchovnú činnosť školením vodcov. Súčasne vytvorili skautské župy: Podunajskú, Trenčiansku a Východoslovenskú. No chýbala osobnosť, ktorá by prevzala zodpovednosť za ďalší rozvoj skautingu na Slovensku.

Na schôdzi Hlavného stanu ZJS RČS v dňoch 31. 10. – 1. 11. 1925 hovoril pomerne optimisticky o slovenských pomeroch v skautingu JUDr. Vojtech Cvengroš z Košíc. Na 21. 1. 1926 bola do Žiliny zvolaná schôdza všetkých skautských žúp Slovenska a členov Slovenského referátu ZJS RČS. Na tomto stretnutí bol do funkcie miestonáčelníka pre Slovensko zvolený

JUDr. Vojtech CVENGROŠ,

ktorý sa narodil 22. 4. 1891 vo Fridešove na Podkarpatskej Rusi. V rokoch 1911 – 1914 absolvoval štúdium maďarského a nemeckého jazyka na univerzite v Budapešti. V rokoch 1914 – 1918 sa zúčastnil I. svetovej vojny na Talianskom fronte. V rokoch 1919 – 1927 bol stredoškolským profesorom na reálnom gymnáziu (RG) v Košiciach, od roku 1937 riaditeľom Učiteľského ústavu v Bratislave. V roku 1945 sa stal riaditeľom slovenského RG v Galante, od roku 1954 redaktorom učebníc pre maďarské školy v Slovenskom pedagogickom nakladateľstve v Bratislave. V roku 1960 odišiel do dôchodku. Juristicu vyštudoval na Komenského univerzite v Bratislave. Bol prekladateľom školských učebníc i osvetovým pracovníkom. Spolu s Alojzom Janzom vydali prvú skautskú príručku na Slovensku.

V priebehu jeho funkcie miestonáčelníka ZJS RČS pre Slovensko bolo sídlo Referátu ZJS RČS v Dolnom Smokovci a miestonáčelníctvo v Košiciach. V dňoch 22. – 28. 8. 1928 sa Dr. Cvengroš zúčastnil spolu s Josefom Rosslerom – Ořovským a A. B. Svojsíkom Medzinárodnej skautskej konferencie vo Švajčiarsku. Svoju funkciu zakončil rezignáciou.

Dňa 29. 2. 1928 bol v Bratislave zriadený Krajský skautský výkonný výbor ZJS RČS (KVV) pre Slovensko. Starostom a súčasne prvým Krajským (zemským) náčelníkom bol zvolený PhDr. Václav MAULE.

PhDr. Václav Stanislav MAULE sa narodil 13. 11. 1884 v Sušiciach. Po absolvovaní gymnázia v Klatovoch študoval na Filozofickej fakulte Karlove univerzity v Prahe, promovány bol v roku 1908. Po ročnej stáži v Zoologickom ústave – od roku 1910 vyučoval na RG v Prahe, Turnove a Bratislave. Neskôr bol pracovníkom Ministerstva školstva a národnej osvetu. V rokoch 1926 – 1930 bol prednostom tohoto referátu v Bratislave. Veľkým prínosom za jeho pobytu na Slovensku bolo zavedenie nových didaktických princípov, rozpracoval jej metódy a formy. Už od roku 1920 vydával a redigoval slovenský ľudovúchovný časopis Nedeľné čítanie, prispieval do Hodžovho Slovenského týždenníka, bol zakladateľom Slovenského národného divadla v Bratislave. V roku 1923 podnikol spolu s MUDr. Vavro Šrobárom prednáškové turné o Slovensku po Amerike. Svoje vedecké práce uverejňoval v Správach Kráľovskej českej spoločnosti náuk, časopise Českej spoločnosti entomologickej a v Munchener Medizinische Wochenschrift. Z nemčiny do češtiny preložil Brehmov Život zvierat, ako i niekoľko kníh z angličtiny. Za svoje mimoriadne zásluhy o rozvoj skautingu bol vyznamenaný juhoslovanským Rádóm sv. Sávu a na 9. Riadnom valnom zjazde ZJS RČS bol 28. 2. 1932 vyznamenaný Striebornou svastikou Náčelníctva a zvolený tajným hlasovaním za miestostarostu ZJS RČS.

Keď bol v roku 1930 povoláný Dr. V. Maule do Prahy, aby vypracoval nový systém vysokého školstva v ČSR, na Slovensku dochádza opäť ku skautskému bezvládlu.

Preto bol 15. 3. 1931 ustanovený V. Krajský skautský výbor na čele s bratom Josefom HORKÝM, ktorý však s hŕstkou spolupracovníkov nemohol suplovať celú problematiku. Situácia sa zmenila až 13. 12. 1933, kedy bola za prítomnosti brata náčelníka A. B. Svojsíka zvolená nová – 6. Krajská slovenská rada (KSR) ZJS RČS. Doterajší KVV zamenil názov na KSR.

Krajinským starostom sa stal krajinský vojenský veliteľ armádny generál Josef SNEJDÁREK a krajinským spravodajcom Josef Horký. Zvolení boli aj miestostarostovia F. Písecký a Ján Halla, spravodajca KSR JUDr. A. Plaček. Členovia KSR boli zvolení jednak do predsedníctva a do troch špecializovaných odborov. V tejto zostave pracovala KSR úspešne po celé volebné obdobie 1934 – 1935 a podarilo sa jej odstrániť živelnosť JUDr. A. Plaček napr. vypracoval i Organizačný poriadok KSR pre Slovensko, ktorý bol schválený Náčelníctvom ZJS RČS 28. 11. 1933.

Armádny generál Josef ŠNEJDÁREK sa narodil 2. 4. 1875 v Napajedloch v ČR, ľudovú školu navštevoval v Jičine a Železnici, gymnázium v Trutnove. Absolvoval pechotnú kadetskú školu v Prahe a po jej ukončení pechotnú dôstojnícku školu vo francúzskom Saint Maixent. Dosiahol hodnosť majora francúzskej armády. Od roku 1917 plnil rôzne úlohy vo francúzskom Ministerstve národnej obrany a v Národnom výbore česko-slovenskom. V roku 1919 bol vymenovaný za armádneho inšpektora pre Moravu a Sliezske i veliteľa 2. pešej divízie na Slovensku. V roku 1925 bol krajinským vojenským veliteľom pre východné Slovensko a vtedajšiu Podkarpatskú Rus so sídlom v Košiciach, od roku 1932 krajinským vojenským veliteľom v Bratislave. Na dôchodku žil potom v Bratislave, od roku 1939 vo francúzskej Vernone, od roku 1940 v Casablanke, kde aj 13. 5. 1945 zomiera.

Pred vznikom ČSR spolupracoval s generálom Dr. Milanom Štefánikom a organizoval čs. légie.

Pri jeho 60. narodeninách v roku 1935 bola v jeho rodnej obci – Napajedliach odhalená pamätná doska, pri čom sa uskutočnilo slávnostné defilé všetkých vtedajších zložiek, zástupcov občanov obcí celého okresu a 270ich skautov a skautiek, ktorí prišli zúčastnenému oslávencovi gratulovať.

V roku 1936 bol zvolený za čestného starostu KSR pre Slovensko.

Zásluhy arm. gen. Josefa Šnejdárka ako na vojenskom, tak aj diplomatickom poli ocenili zahraničné štáty i ČSR udelením viacej ako dvadsiatimi vyznamenaniami a rádmí:

Francúzskou medailou Sahara – 1901

Francúzskou medailou Maroko – 1912 a 1913

Radom Nichan Iflikar de Tunisie – 1913

Rytierskym rádom Čestnej légie – 1914

Francúzskym vojnovým krížom s palmou – 1918 1922

Revolučnou medailou – 1918

Čs. vojnovým krížom – 1922

Komanderským rádom Čestnej légie 1926 a i.

V decembri 1936 bola ustanovená nová – 7. Krajinská skautská rada. Starostom sa stal opäť krajinský vojenský veliteľ generál Josef VOTRUBA, miestostarostom JUDr. Richard Horna a Dr. Ján Halla, tajomníkom JUDr. A. Plaček a krajinským spravodajcom Josef Horký.

V dňoch 26.-27. 2. 1938 sa konal v Prahe Valný zjazd Zväzu junákov skautov a skautiek (ZJSS) RČS a v jeho závere boli pri voľbách zvolení aj funkcionári skautingu pre Slovensko. Krajinským starostom sa stal opäť arm. gen. Josef VOTRUBA, miestostarostovia JUDr. Richard Horna a JUDr. Ján Halla, krajinským náčelníkom Josef HORKÝ. Ani prvá, ani druhá voľba nebola náhodná. Brata gen. J. Votrubu už od roku 1920 poznali na východnom Slovensku ako obetavého okresného spravodajcu ZJS RČS v Spišskej Novej Vsi, kde pomáhal nielen organizačne, ale aj materiálne. Keď napríklad práve v roku 1920 zakladal

Štefan Molčan Klub slovenských oldskautov na Učiteľskom ústave v Spišskej Novej Vsi, zaobstaral pre nich vojenské stany, jedálne misky, lopatky a dokonca aj vojenskú kuchyňu. Umožnil im aj výcvik v jazde na koni. Príznačným je jeho príhovor k slovenskému členstvu pri príležitosti 25. výročia vzniku čs. skautingu, uverejnený v časopise Buď pripravený!, ročník XI., s. 132. V spomienkach pamätníkov sa dochovali aj mnohé ďalšie dobré skutky brata generála Votrubu.

+

Posledný krajinský náčelník medzivojnového obdobia Josef HORKÝ - Marabu sa narodil 11. 2. 1904 v Přebrami. Ako člen družiny Psohlavcov vstúpil v roku 1918 do ZJS RČS, ktorý sa práve zakladal. Absolvoval Lesnú školu (LŠ) F. A. Elstnera v roku 1925 a v roku 1946 Ústrednú lesnú školu pod vedením Ing. Adolfa Petru v Jinošove.

Od januára 1923 pôsobil brat Marabu na Slovensku ako štátny úradník a 18. 3. 1923 založil v Trenčíne Klub oldskautov. Od roku 1929 pôsobil ako inštruktor LŠ na Slovensku a na vtedajšej Podkarpatskej Rusi a od roku 1935 aj vodca LŠ. Bol členom organizačného odboru Hlavného stanu ZJSS RČS a od 15. marca 1931 krajinským tajomníkom ZJSS RCS pre Slovensko. V roku 1933 sa zúčastnil svetového Jamboree v maďarskom Godollo. 16. apríla 1936 vstúpil do stavu manželského, manželkou sa stala vedúca včielok zo Sv. Jura pri Bratislave.

Na Valnom zjazde ZJSS RČS 27. 2. 1938 v Prahe bol zvolený za krajinského náčelníka pre Slovensko. V dňoch 22. – 31. 7. 1938 viedol ešte SLŠ v Trnave. Avšak už na jar 1939 musel ako občan českej národnosti opustiť Slovensko. V skautskej činnosti pokračoval v Zbirohu až do rozpustenia Junáka. Po obnove skautingu pôsobil v rokoch 1946 – 1947 ako vodca LŠ v Podbrdskej oblasti, v činnosti pokračoval aj po násilnej likvidácii Junáka až do roku 1952, za čo bol postihnutý a zaradený na 12 rokov ako pomocný robotník za minimálnu mzdu. Dňa 11. mája 1968 sa prihlásil k činnosti vo výchovnom odbore Junáka na úseku roveringu a ako inštruktor LŠ. Po opätovnej likvidácii Junáka spoluorganizuje pracovnú skupinu pre dejiny skautingu – ARCH-SCOUT a od 2. – 3. 6. 1979 viedol ilegálny reuión Kruhu ARCH-SCOUT. Zomrel 26. marca 1990.

Vyznamenania brata Marabu:

Strieborná svastika Náčelníctva – 10. 11. 1925
 Jubilejný odznak „10 rokov ČSR“ – 1928
 Skautská láska – 22. 10. 1934
 Strieborná medaila sv. Juraja – 28. 10. 1938
 Jubilejný odznak „20 rokov ČSR“ – 28. 10. 1938
 Zlatý lístok „30 rokov“ – 13. 11. 1946

+

Prešlo ťažkých šesť rokov fašistickej poroby. Skautské hnutie sa môže opätovne plne rozvíjať. Začiatkom júna 1945 sa v Bratislave vytvorila „Dočasná skautská rada“, zložená zo zástupcov bývalých zväzových skautov a neskompromitovaných katolíckych skautov pod vedením brata Evžena Římana, stredoškolského profesora RG v Nitre, aby pripravila na 10. a 11. novembra 1945 do Žiliny I. snem slovenských junákov a skautiek za účasti 200 delegátov. Starostom bol zvolený pplk. gen. štábu ČSA Ján Juraj STANEK a náčelníkom RNDr. PhMr. Miloslav STRŽINEK.

Generál-major Ján Juraj STANEK – „Železný kapitán od Telgártu“

sa narodil 4. 6. 1909 v Hrušovanoch v okrese Topoľčany. Novozámecké gymnázium absolvoval v roku 1929 a po základnej vojenskej službe v roku 1935 nastúpil do Vojenskej akadémie v Hraniciach na Morave. Potom v roku 1942 bol zaradený do Vysokiej školy vojenskej v Bratislave a v roku 1948 do Vysokiej školy vojenskej v Prahe.

V období klérofašistického slovenského štátu sa zapojil do domáceho odboja a spolupracoval s odbojovou skupinou Flóra, ktorú viedla švagriná generála Rudolfa Viesta – Kvetoslava Viestová. Ako prednosta spravodajského oddelenia Ministerstva národnej obrany spolupracoval vtedajší kapitán Stanek s Vojenským ústredím Slovenskej národnej rady. Po vypuknutí SNP bol veliteľom úseku „Plesnivec“ Druhej taktickej skupiny povstaleckej armády. Vojaci a partizáni pod jeho vedením v dňoch 5. až 7. septembra 1944 protiútokom dobyli po ťažkom boji Telgárt. Po prechode Povstania na partizánsky spôsob boja v horách bol veliteľom práporu 2. čs. paradedzantnej partizánskej brigády. Po zraneniach 4. a 26. 12. 1944 v priestore Veľkého Boku v Nízkyh Tatrách padol do nemeckého zajatia. Bol väznený v Berlíne a vláčaný po šiestich koncentračných táborech a fašistický súd ho odsúdil na trest smrti. Skautská a vojenská výchova brata Staneka nezlomila. Rozsudok nebol vykonaný a po oslobodení sa zúčastnil ako veliteľ jednotiek na bojoch proti banderovcom. Plukovník gen. štábu Ján Juraj Stanek bol veliteľom vojenskej posádky v Žiline, od roku 1951 prednášal na Vysokiej vojenskej škole v Prahe. V roku 1952 ho zatkli a po vykonštruovanom procese odsúdili na 6 rokov väzenia. Po prepustení mu dovolili pracovať v Jednotnom roľníckom družstve, neskôr na ČSD. Až po zmenách režimu v roku 1990 ho rehabilitovali, povýšili do hodnosti generál-majora, v roku 1994 mu bol udelený hodnostný štít čestného starostu Slovenského skautingu s lipovými ratolestami.

Mohutná postava „Železného kapitána od Telgártu“ – ako ho sami nemeckí vojaci nazvali – s typicky vojenským držaním tela a rýznym vystupovaním i vyjadrovaním, sa po oslobodení našej vlasti od fašizmu objavovala na rôznych miestach republiky. V Žiline, Nitre, Bratislave, Prahe ... Na deň sv. Juraja 24. 4. 1946 otvoril zakladajúcu schôdzu Združenia priaznivcov skautingu v Žiline, bol vedúcim sedemčlennej slovenskej skautskej delegácie, ktorú prijal 2. mája 1946 na Pražskom hrade vtedajší prezident republiky Dr. Edvard Beneš. Neobišlo sa bez neho ani vítanie svetovej náčelníčky Lady Baden-Powellovej pri jej návšteve Bratislavy v septembri 1946.

Ján Juraj Stanek zomrel 16. 2. 1996 v Benešove pri Prahe, kde boli po spolopení uložené aj jeho pozostatky.

Čestný starosta Slovenského skautingu bol držiteľom spolu 41 rádov a vyznamenaní, z ktorých boli aj: Rád SNP I. triedy – 1945

Čs. vojnový kríž 1939 obdržal v roku 1944, 1945 a 1946

Čs. medaila Za chrabrosť – 1944 a 1946

Za zásluhy I. stupňa – 1946

Ruská medaila Za pabedu nad Germanijou – 1946 a ďalšie.

Bol aj nositeľom Junáckej kríža „Za vlasť 1939 – 1945“ II. stupňa.

Tretí náčelník Slovenského Junáka

RNDr. PhMr. Miloslav STRŽINEK sa narodil 3. 7. 1907. Už ako osemročný v roku 1915 začal skautovať. V roku 1937 bol vymenovaný za okresného spravodajcu v Moldave nad Bodvou. V dobe fašistickej neslobody sa zapojil do odboja. Dňa 10. 2. 1946 bol na II. junáckom sneme v Prahe zvolený za predsedu zmierčej rady a bol mu udelený titul oficiálnej delegácie Slovenského Junáka na svetovom Jamboree vo Francúzsku. Na II. sneme Slovenského Junáka, konanom dňa 1. 2. 1948 v Banskej Bystrici bol opätovne zvolený za krajského náčelníka.

V máji 1952 bol komunistickým režimom obvinený ako člen protištátnej skupiny skautov a odsúdený na 10 rokov „za velezradu“. Na III. sneme, konanom 30. 11. – 1. 12. 1968 v Bratislave, bol zvolený za predsedu zmierčej rady a bol mu udelený titul čestného náčelníka. Brat Dr. Stržinek zomrel po krátkej chorobe dňa 11. marca 1994.

Udelené ocenenia bratovi Stržinkovi:

Junácky kríž „Za vlasť 1939 – 1945“ strieborný stupeň – 1947

Čestný náčelník Slovenského skautingu – 1968

Rád Strieborného vlka – 1969

Za skautskú vernosť I. stupňa – 1992

Štvrtým náčelníkom skautingu na Slovensku sa stal 1. 12. 1968 Žilinan

RNDr. Ivan JANČEK, CSc.

Rozhodol o tom IV. Slovenský snem, konaný v Žiline. Narodil sa 21. 6. 1921 v Žiline. Po maturite začal študovať na Vysokej škole v Brne, no hneď v roku 1939 prestúpil na Komenského univerzitu v Bratislave, kde vyštudoval prírodné vedy a získal akademický titul RNDr. Koncom roka 1948 bol vymenovaný za riaditeľa Štátneho zdravotného ústavu v Žiline. V roku 1968 získal za vedeckú prácu z hygieny výživy a fyziológie na lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe titul CSc. Externe učil na univerzite v Bratislave a na Lekárskej fakulte v Olomouci.

Svoju skautskú púť začal ako sedemročný vo svorke víchat, neskôr bol členom I. oddielu katolíckych skautov v Žiline. Po skončení druhej svetovej vojny pomáhal obnovovať skauting v Žiline a so svojim starším bratom MUDr. Mikulášom Jančekom založili I. Žilinskú Lesnú školu, v ktorej sa stal inštruktorom. V roku 1946 sa stal skupinárom pre skautov a skúšky skautskej zdatnosti v náčelníctve Slovenského Junáka. Pri druhej obnove skautingu sa hlási do práce v prípravnom výbore Čs. Junáka a organizoval Slovenskú lesnú školu v Blatnickej doline. Popri voľbe do funkcie náčelníka Slovenského Junáka v roku 1968 bol zvolený súčasne i ústredným (federálnym) náčelníkom chlapčenského kmeňa Čs. Junáka. Stal sa aj vodcom Slovenskej lesnej školy (SLŠ) a pre jej frekventantov píše monotematické príručky SLŠ. Na IV. sneme Slovenského Junáka bol 27. 5. 1990, konanom v Žiline, zvolený opätovne za náčelníka skautského hnutia na Slovensku s už pozmeneným názvom – Slovenského skautingu. Aj teraz sa stáva vodcom Slovenskej lesnej školy. Po odovzdaní svojich funkcií novým činovníkom zomiera po dlhšej chorobe 3. 8. 1996.

Ocenenia:

Zlatá medaila Prof. V. Muchu – 1968

Rád Junáckej hviezdy I. st. - 1968

Rád čestnej falie v trojl. I.st. - 1992

Skautská láska - 1992

Rád Strieborného vlka – 1968

Tri prúty bratstva - 1970

Za skautskú vernosť I. st. – 1992

Určité zmeny vo vedení Slovenského skautingu prinášajú voľby pri V. sneme Slovenského skautingu, konanom v Trenčíne 16. 6. 1992. Za náčelníka bol zvolený doterajší kmeňový náčelník Václav RUBEŠ z Ružomberka. Takisto do ďalších funkcií v náčelníctve nastupujú činovníci, ktorí sa osvedčili pri tretej obnove skautingu na Slovensku.

V poradí piaty náčelník skautingu na Slovensku

Václav RUBEŠ

sa narodil 29. 1. 1930. Skautovať začal v roku 1938 v Lomnici nad Popelkou až do doby násilného zrušenia skautingu. V závere II. svetovej vojny bol aktívne zapojený do protifašistického odboja s partizánskou skupinou „Kozlov“. V júni 1945 absolvoval vodcovský kurz. Viedol svorku vľáčat, následne bol zvolený za zástupcu zborového vodcu v Lomnici nad Popelkou a v roku 1948 za zborového vodcu. Túto funkciu vykonával až do rozpustenia skautingu. Keďže sa naďalej stretával so skupinkou „verných“ roverov, bol sledovaný príslušníkmi ŠTB a vyšetrovaný z podozrenia protištátnej činnosti. V závere 50. rokov bol opätovne vyšetrovaný a prepustený z činnnej služby dôstojníka ČSA. V marci 1968 začal pripravovať obnovu skautingu v Ružomberku, bol zvolený za okresného vodcu. Dňa 11. 3. 1968 bol zvolený za oblastného vodcu Podtatranskej skautskej oblasti. No pre túto činnosť musel opätovne opustiť ťažko vydobyté postavenie v zamestnaní a nasledovali príkoria a postihy pre celú rodinu až do roku 1989. Vtedy opätovne obnovuje skauting v Ružomberku, okrese Liptovský Mikuláš a na Slovensku. Bol zvolený za okresného vodcu a vymenovaný za inštruktora Slovenskej lesnej školy. Na IV. sneme SISK bol zvolený za kmeňového náčelníka SISK a delegáti V. snemu ho zvolili za náčelníka Slovenského skautingu. V roku 1997 po dlhoročnej príprave otvoril v Ružomberku Skautské múzeum, ktorého sa stal správcom. V roku 2003 bol iniciátorom vzniku Skautskej univerzity, ktorá vyvíja systematickú činnosť pre poslucháčov roverského a oldskautského veku podnes. V roku 2006 otvoril pri Skautskom múzeu samostatnú Komornú výstavnú sieň.

Získané skautské kvalifikácie:

vodcovské skúšky po absolvovaní LŠ v r. 1948 v Orlom hniezde pri Jičine – ČR
certifikát inštruktorského seminára WOSM v r. 1991 – Praha
certifikát Európskeho seminára WOSM v r. 1992 – Bratislava
Wood Badge udelený v roku 2004

Ocenenia:

Účastník odboja II. stupňa – ČSR – 1946
Junácky kríž „Za vlasť 1939 – 1945“ – bronzový stupeň – Čs. Junák – 1946
Rád junáckej hviezdy I. st. – Slov. Junák – 1968
Tri prúty bratstva – Čs. Junák – 1970
Strieborná plaketa „Za vernosť“ – mesto Ružomberok – 1991
Rád čestnej falie v trojlístku – zlatý stupeň – ČJ – 1992
Skautská láska – SISK – 1993
Za skautskú vernosť I. stupňa – SISK – 1993
Tri prúty bratstva – SISK – 1993
Pamätný list prezidenta SR – 1994
Čestné uznanie ÚV SZPB - 1995
Čestná syringa oldskautov v exile – ČaSS v exile – 2005
Bronzová syringa – ČJ – 2006
Strieborný kríž ZHP – Poľsko – 2006
Služba skautingu – SISK - 2007

Na VI. Sneme Slovenského, konanom 24. apríla 1994 v Bratislave, bol na návrh žilinskej delegácie zvolený zborový vodca z Varína

Ing. Marián SCHMIDT – Javor, lesný inžinier, narodený 12.8.1954. Prvou jeho aktivitou bolo premiestnenie sekretariátu Náčelníctva z Bratislavy do Žiliny (od 1.9.1994), zatiaľ čo stredisko registrácie zostalo v Bratislave na Heyrovského 2. Pod jeho vedením dokončievali formality prijatia Slovenského skautingu do svetovej organizácie tak, ako to bolo do roku 1992 v rámci ČSR. V závere volebného obdobia sa objavovala nespokojnosť členstva pre direktívne presadzovanie vodcovského princípu náčelníka voči dospelým členom, čo viedlo k vytvoreniu komunikačných bariér medzi vedením organizácie a prevažnej väčšiny nižších zložiek. Vytvoril sa stav, kedy mnohé oddiely prestali s Náčelníctvom komunikovať. Ing. Marián Schmidt – Javor zomrel v roku 2007.

Brat RNDr. Jozef Šteffek, CSc. – Zelinkár z Banskej Štiavnice, narodený v roku 1954, doterajší vodca Slovenskej ústrednej lesnej školy a zakladateľ Baden-Powellovej nadácie otvoril celý rad nových aktivít a opätovne nadviazal i prerušené zahraničné kontakty. Necelý mesiac po svojom zvolení do funkcie náčelníka sa zúčastnil brat Zelinkár otvorenia Skautského múzea v Ružomberku. Nový náčelník bol aj organizátorom európskeho stretnutia EUROCOR pri Žarnovici, ktoré bolo nadviazaním na mohutnú skautskú manifestáciu FÉNIX, uskutočnenú v predchádzajúcom roku v Prahe. Pod vedením nového náčelníka bol aj sekretariát Slovenského skautingu premiestnený opäť do hlavného mesta na Heyrovského ulicu.

Avšak už na IX. Sneme SISk konanom 6.11.1999 v Trnave došlo k ďalšej zmene vo vedení skautskej organizácie na Slovensku. Za náčelníka bol zvolený brat

Ing. Ján Pokorný – Johany z Bratislavy, narodený v roku 1958, absolvent Elektrotechnickej fakulty STU v Bratislave. Od roku 1990 viedol voj vlčat, od roku 1992 bol vodcom 6. oddielu skautov v Bratislave, v rokoch 1994 – 1997 bol okresným vodcom 2. okresu Bratislava a v rokoch 1997 – 1999 bol vodcom Chlapčenskej kmeňovej rady. Za sedem funkčných rokov zaznamenal Slovenský skauting vytvorenie celého radu významných zmien, ako napríklad rozšírenie odborných kádrov v ústrednom sekretariáte, popri Médiu a skautských zvestiach vydávanie časopisu SKAUT, bohatá edícia odborných skautských príručiek pre členstvo i funkcionárske kádre, čo bolo zásluhou kvalifikovaného edičného centra a i.

Náčelník brat Johany obdržal za svoje dlhoročné zásluhy o rozvoj Slovenského skautingu vyznamenanie „Za službu skautingu“.

Na XIII. sneme Slovenského skautingu opúšťa po ôsmich rokoch brat Johany post náčelníka SISK. Podľa jeho vlastných slov „pozícia náčelníka sa po ostatnom sneme v roku 2005 zmenila, ale nič sa tým nezlepšilo. Náčelník je teraz iba štatutár, ktorý podpíše, čo náčelníctvo schváli. Vzniká dojem, že náčelník je tu zbytočný, je krytý rozhodnutím náčelníctva a pokiaľ nejde o porušovanie zákona, nemá nijakú zodpovednosť. Tým je náčelník nepotrebný, štatutárom môže byť pokojne trebárs aj riaditeľ ústredia.“ To sú aj nasledujúce slová brata Johanyho: „Môže sa zdať, že som za posledné dva roky nič neurobil, ale ja som ani nemohol nič urobiť.“ Tak sa vyznáva brat Johany šéfredaktorovi bratovi Pittovi do Média v závere svojej funkcie. A brat Pitt ďakuje v mene ostatných členov náčelníctva: „Pevne verím, že naša práca vo vedení skautingu mala svoj zmysel a podarilo sa urobiť mnoho dôležitých rozhodnutí a zmien. Po týchto rokoch stojí za nami hotový Organizačný poriadok SISK, dokončený výchovný program, strategický plán... Začali sme i ukončili Tatracor, oslávili Storočnicu skautingu a osemkrát pripravovali rozpočet. Nie všetky rozhodnutia boli jednoduché, nie vždy sme mali zhodné alebo podobné názory, no nakoniec sa nám, pevne verím, podarilo nájsť dobrý kompromis. Na rozdiel od nás mladších si musel robiť kompromisy so svojou rodinou a prácou, aby si si našiel čas na dlhé soboty okolo stola a okrem času si skautingu obetoval aj veľa svojho súkromia. Ďakujeme!“

XIII. snem SISK, konaný v dňoch 26. – 28. 10. 2007 v Poprade. Náčelníkom SISK sa stal

Mgr. Ľubomír Ondrušek – Vševed

narodil sa v roku 1975. Absolvoval Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. Vykonal funkciu oddielového vodcu a vodcu 32. zboru, plnil si povinnosti člena revízie rady a zástupcu náčelníka SISK. Je inštruktorom Lesných škôl, sám absolvoval GILŠ v roku 2001, kurzy a WOSM Management seminar v Kanderstegu. Vo svojej funkcii sa zaväzuje prehodnotiť priority SISK v súvislosti so stagnáciou členstva a po analýze stavu sa zasadíť napr. o oživenie „starších“ stagnujúcich zborov. Má vôľu naplniť strategický plán SISK rokov 2005 – 2009. Prajeme mu, aby sa mu tieto predsavzatia podarili.

Pramene:

- Androvič Štefan, Ing.arch., Stručné dejiny skautingu, Trenčín, 1990
- Archív Skautského múzea v Ružomberku
- Arch Scout, spisy historickej skupiny ČsJ, zošit I. – 20.
- Bojovník, noviny SZPB, r. XLII., č. 13, 1997
- Břečka Bruno, Kronika čs. skautského hnutí, Brno 1999
- Cestou k pramenu, kol. HKJ, JE, Praha 1994
- Cvengroš Vojtech, JUDr. – Janza Alojz, Skautská príručka, Košice 1928
- Časopis Bud' pripravený, roč. XI., s. 132, Košice 1937
- Časopis ČIN, roč. I. – XII., Združ. Čin, Praha 1991 - 2000
- Časopis Činovník, roč. 1949 – 1950, ČsJ, Praha
- Časopis Junácký činovník, roč. 29, ČsJ, Praha

- Časopis Médium, roč. I. – XII., SISK Bratislava
 Časopis Skaut, roč. I. a II., SIJ, Bratislava
 Časopis Skaut Junák., Praha 1935
 Časopis Skauting, roč. 26 – 46, TDC Praha
 Časopis Skautské zvesti, roč. I. – XX., SISK, Bratislava
 Časopis Vudce, roč. 5. – 9., ZJS RČS, Praha
 Denník Deň, Žilina, 26. 4. 1946
 Dějiny Československa v datech, Svoboda, Praha 1968
 Encyklopedie čs. mládeže, Praha 1935
 Encyklopédia Slovenska, zv. I. – VI., SAV, Bratislava 1977 1982
 Janček Ivan, RNDr., Stručné dejiny skautingu, Zápisky SÚLŠ, Žilina 1990
 Janota Peter, Skauting na Slovensku, Bratislava 2001
 Malá slovenská vlastiveda, d. I., Pavol Pleskot a kol., Obzor, Bratislava 1989
 Milla Michal, PhDr., História skautskej organizácie na území Československa, 2001
 Nosek Václav, ZIPSS, časopis zberateľov, KČS, Praha
 Příruční slovník naučný, zv. I. – IV., ČSAV, Praha 1967
 Pyramída, Slovakopress, zv. I. – XVI., Bratislava
 Rottenborn O. – Bobek Fr., Skauti za ostatnými dráty., Ostříž, Praha 2002
 Rubeš Václav, Almanach 75 rokov skautingu v Ružomberku, Ružomberok 1996
 Rubeš Václav, Skautskémúzeum Ružomberok, Stopa, Ružomberok 2002
 Rubeš Václav, Po rokoch temnôt, Ružomberok 2003
 Slovenský biografický slovník, zv. I. – VI., Matica slovenská, Martin 1992
 Štefanský Václav, Armáda v SNP, Pravda, Bratislava 1983

Lektorovali: Ing.arch. Štefan Androvič, CSc.
 Peter Janota

V roku 2014 na XVI. Sneme sa stáva náčelníkom Slovenského skautingu brat

Ing. Peter Linek – Bill, ktorý sa narodil v roku 1979 v Spišskej Novej Vsi. Po ukončení strednej školy vo Svite začína štúdium na Technickej univerzite v Košiciach a v roku 2010 úspešne končí ako stavebný inžinier. K skautingu si pričuchol v roku 1992 v Poprade. V skautských začiatkoch pôsobil v 2. oddiele skautov a po prvom tábore prešiel ako radca do 1. oddielu skautov Poprad. Píše sa rok 2000 a ako 19 ročný sa zúčastňuje prvého ročníka Ekumenickej lesnej školy na Slovensku. V roku 2004 bol jedným z mnohých „Tatracorákov“, ktorý boli pri spoluorganizovaní Čistých Tatie. Stáva sa zborovým vodcom 78. Zboru Tatranskí orly Poprad. V roku 2007 absolvoval GILŠ a stal sa tak inštruktorom SLSK. Na jeseň roku 2010 sa stáva vodcom Slovenskej ekumenickej Lesnej Školy. V roku 2012 bol kooptovaný do náčelníctva SLSK ako zástupcu náčelníka SLSK. Píše sa 19. október 2014 a XVI. Snem SLSK si ho volí za náčelníka Slovenského skautingu. Stále aktívne prednáša na Radcovských kurzoch, VLŠ, GILŠ, iných kurzoch a vzdelávacích podujatiach.

Za záslužnú a obetavú prácu pre Slovenský skauting mu boli udelené vyznamenania:

Služba skautingu I. stupeň

Strieborná Syrinx

V poradí jedenástym náčelníkom Slovenského skautingu sa stal na XVIII. Sneme brat

MUDr. Ján Mitrík – Gekon, rodák zo Spišskej Novej Vsi sa narodil v roku 1990. Po maturite nastúpil na Lekársku fakultu, ktorú aj úspešne skončil. O skauting sa začal zaujímať už ako osemročný. Prešiel cez skauta, radcu až po oddielového vodcu. Neskôr cez zborové funkcie prešiel na oblasť a stal sa tiež členom Programovej rady, kde sa venoval analýze a tvorbe nových stupňov napredovania. Neskôr sa stal predsedom Programovej rady. Absolvoval SELŠ a GILŠ a svoje znalosti preukázal ako inštruktor na viacerých LŠ, cez radcovský tím, inštruktorový až po vodcu GILŠ. Jeho krédo je: „Stojí za to venovať sa skautingu“.

Za jeho záslužnú prácu v skautingu mu boli udelené ocenenie a vyznamenanie:

7 Galii – 7. stupeň

Služba skautingu II. stupeň

František ŠMILAUER
miestonačelník ZJS RČS pre Slovensko
v roku 1921

MUDr. Ján KUBÍK
poverený vedením Slovenského referátu ZJS ČS
v roku 1924

Alojz JANZA
tajomník Slovenského referátu ZJS RČS
v roku 1924

JUDr. Vojtech CVENGROŠ
2. miestonaželník ZJS KČS pre Slovensko
v roku 1926

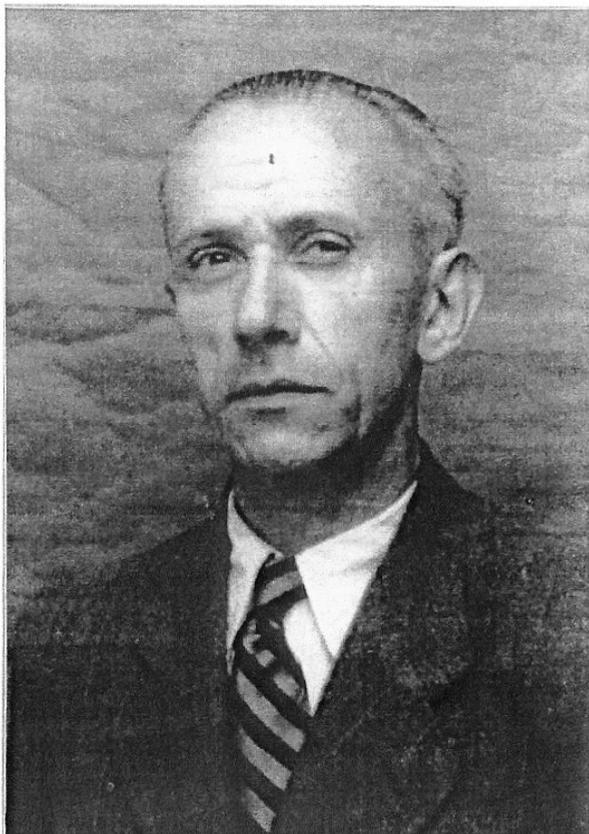
PhDr. Václav Stanislav MAULE
1. krajský náčelník ZJS RČS pre Slovensko
v roku 1928

armádny generál Josef ŠNEJDÁREK
krajinský starosta ZJS ČS pre Slovensko
v roku 1933

armádny generál Josef **VOTRUBA**
krajinský starosta ZJS RČS pre Slovensko
v roku 1936

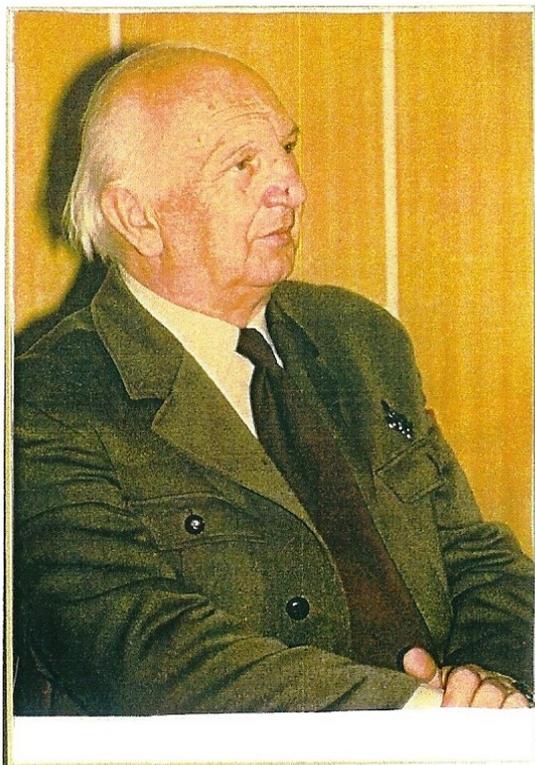
Josef **HORKÝ**
2. krajinský náčelník ZJS ČS pre Slovensko
v roku 1938

generál-major Ján Juraj STANEK
starosta Slovenského Junáka
v roku 1945

RNDr. PhMr. Miloslav **STRŽINEK**
3. náčelník Slovenského Junáka
v roku 1945

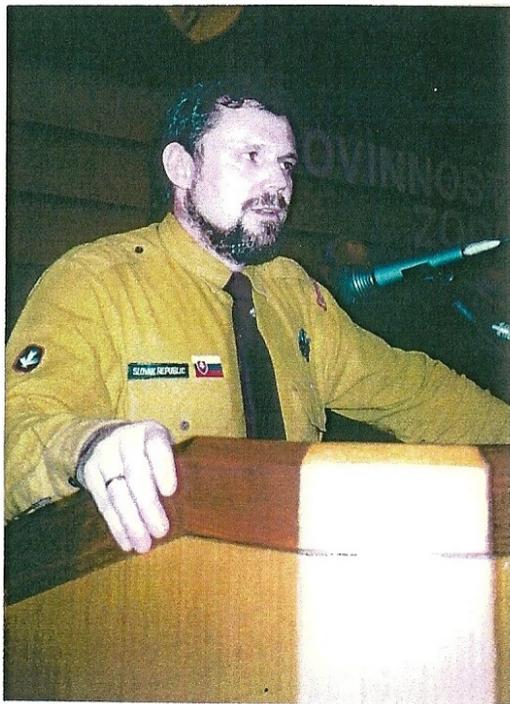
RNDr. Ivan JANČEK, CSc.
4. náčelník Slovenského Junáka
v roku 1968

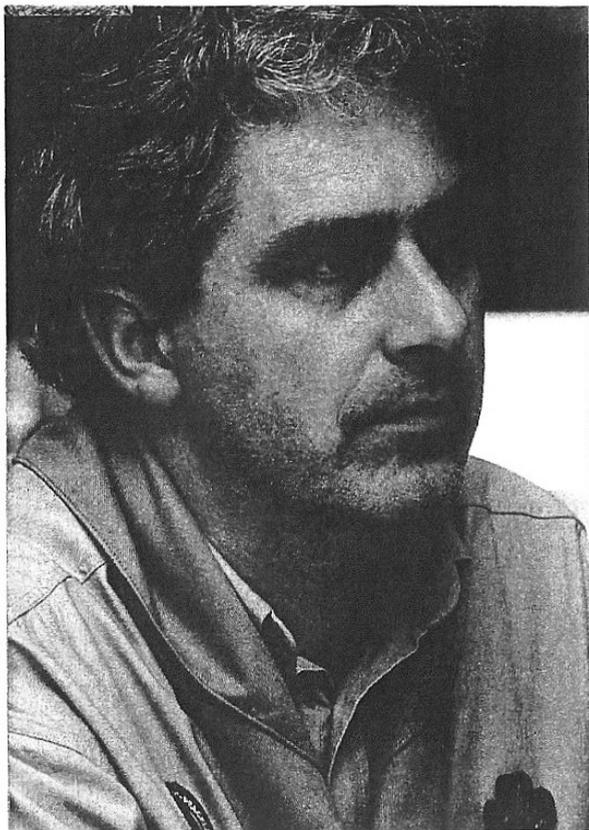
Václav RUBEŠ
5. náčelník Slovenského skautingu
v roku 1992

Ing. Marián SCHMIDT
6. náčelník Slovenského skautingu
v roku 1994

RNDr. Jozef ŠTEFFEK, CSc.
7. náčelník Slovenského skautingu
v roku 1997

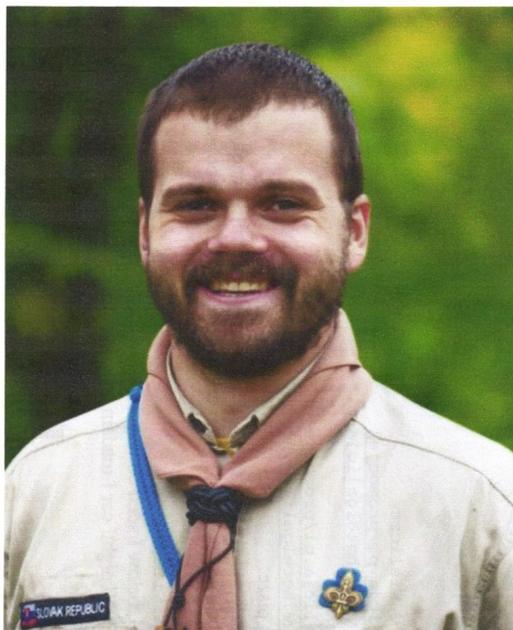
Ing. Ján POKORNÝ
8. náčelník Slovenského skautingu
v roku 1999

Mgr. Ľubomír ONDRUŠEK
9. náčelník Slovenského skautingu
V roku 2007

Ing. Peter Linek
10. náčelník Slovenského skautingu
od roku 2014

MUDr. Ján Mitrik
11. náčelník Slovenského skautingu
rok 2020